

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ НАУКИ І ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
БЕРЕСТИНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Сергій РЯБОКІНЬ

«05» березня 2025 року

**КОДЕКС
БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
БЕРЕСТИНСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

Обговорено та схвалено
на засіданні Педагогічної ради коледжу
(Протокол № 2 від 05.03.2025 року)

Берестин, 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА

РОЗДІЛ I. БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

РОЗДІЛ II. КОДЕКС БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

РОЗДІЛ III. РОЗРОБКА ДОКУМЕНТА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ «КОДЕКС БЕЗПЕЧНОГО
ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА»

РОЗДІЛ IV. МОНІТОРИНГ ПОЛОЖЕНЬ КБОС

ДОДАТКИ

ГЛОСАРІЙ ПОНЯТЬ І ТЕРМІНІВ

ПЕРЕДМОВА

Кодекс безпечного освітнього середовища (КБОС) розроблений на підставі методичного посібника за загальною редакцією Цюмак Т.П., Бойчук Н.І.

Реформа освіти в Україні набирає обертів. З огляду на процес децентралізації влади, перед територіальними громадами постає питання і управління освітою. Створення ефективної системи освіти є завданням складним і надзвичайно відповідальним. Тому для освітян важливо мати дієвий інструментарій для цієї роботи. Ним може стати документ закладу «Кодекс безпечного освітнього середовища» (далі - КБОС). Головною метою КБОС у закладі є навчання здобувачів освіти і викладачів безпечній взаємодії в освітньому процесі, а також захист здобувачів освіти від насильства та зловживань з боку однолітків і дорослих (батьків, опікунів або працівників навчальних закладів). Він реалізується завдяки розробці та запровадженню закладом освіти критеріїв безпеки здобувачів освіти і викладачів, знайомству з особливостями функціонування безпечного освітнього середовища. Водночас КБОС передбачає навчання здобувачів освіти, батьків, працівників закладів освіти правилам безпечної поведінки особистості, формування навичок уникнення потенційних ризиків і небезпек, а також навичок подолання труднощів у власному житті.

РОЗДІЛ І. БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Ми усі є свідками активізації таких негативних явищ серед студентської молоді, як насильство, кібертретирування, секстинг, булінг, тощо що не може не викликати стурбованості й посиленої уваги широких кіл громадськості, освітян, батьків у більшості країн світу. Цілком логічно, що виникає необхідність захистити, убезпечити, попередити наслідки впливу на особистість несприятливих факторів і чинників. Особливо це актуально для освітнього закладу, адже будь-яке соціальне середовище, зокрема й освітнє, впливає на перебіг у ньому життєдіяльності людини, оскільки складається із сукупності матеріальних ресурсів, психологічних факторів, міжособистісних відносин. Для здобувачів освіти несприятливі впливи середовища виявляються, насамперед, у вигляді складних ситуацій у міжособистісному спілкуванні (конфліктів з батьками, друзями, викладачами, непорозумінні з оточуючими тощо), проявах психологічного та емоційного насильства (ігноруванні, приниженні, погрозах, недобррозичливому ставленні тощо), дії несприятливих факторів, пов'язаних з процесом навчання.

1.1 Сучасне освітнє середовище створює неповторне індивідуалізоване та персоналізоване враження, де у кожного є можливість відшукати себе. Середовище закладу освіти – це місце, де зустрічаються та взаємодіють не лише здобувачів освіти, викладачі та гості навчального закладу, де відбуваються не лише заняття, цікаві зустрічі, свята та концерти, але й лекції та семінари, діють відкриті лабораторії та майстерні у різних галузях науки, мистецтва та технологій. Вітчизняні та зарубіжні науковці й практики трактують освітнє середовище, як частину життєвого, соціального середовища людини, яка виявляється у сукупності усіх освітніх факторів, що безпосередньо або опосередковано впливають на особистість у процесах навчання, виховання та розвитку; є певним виховним простором, в якому здійснюється розвиток особистості.

1.2 Відсутність єдиного визначення поняття «безпека освітнього середовища» зумовлена існуванням різних підходів до розуміння його сутності. Йдеться і про психологічний, і про екологічний, і про інформаційний аспекти цього поняття. Зокрема, до

психотравмуючих ситуацій в освітньому процесі освітнього закладу можна віднести: конфлікти у стосунках викладач – здобувач освіти, здобувач освіти – здобувач освіти, здобувач освіти – батьки тощо; проблема адаптації в освітньому середовищі; атмосфера конкуренції між однолітками; надмірна вимогливість педагогів тощо.

1.3 Якщо взяти до уваги екологічний аспект безпеки освітнього середовища, то тут варто звернути увагу на систему психолого-педагогічних умов, впливів і можливостей, які забезпечують захищеність особистості від негативного впливу екологічних факторів, що визначають оптимальність взаємодії зі світом природи.

1.4 Не менш важливим є й інформаційна частина безпеки освітнього середовища, яка через застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті здійснює масовий, глобальний вплив на особистість. Серед негативного впливу інформації на сучасне освітнє середовище виокремлюють: відсутність належних механізмів контролю якості інформації, доступної через сучасні телекомунікаційні технології, що породжує проникнення в освітній простір великого обсягу недостовірної інформації; неконтрольоване проникнення інформації сумнівного, агресивного змісту, яка може сприяти виникненню насильства, булінгу, кібербулінгу тощо.

1.5 Таким чином, безпечне освітнє середовище – це стан освітнього середовища, в якому: наявні безпечні умови навчання та праці, комфортна міжособистісна взаємодія, що сприяє емоційному благополуччю студентів, педагогів і батьків, відсутні будь-які прояви насильства та є достатні ресурси для їх запобігання, а також дотримано прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу.

1.6 На безпечне освітнє середовище впливають:

1.6.1 Якість міжособистісних відносин – позитивні фактори (довіра, доброзичливість, схвалення, толерантність); негативні фактори (агресивність, конфліктність, ворожість, маніпулятивність).

1.6.2 Захищеність в освітньому середовищі – оцінка відсутності насильства у всіх його видах, формах для всіх учасників освітнього простору.

1.7. Найчастіше жертвами насильства стають певні категорії здобувачів освіти. Зокрема, здобувачі освіти, які мають фізичні недоліки, особливості зовнішності та (або) поведінки, низький інтелект і труднощі в навчанні, страждають від хвороб, відчувають страх перед закладом освіти, мають погані соціальні навички або не мають досвіду життя в колективі тощо. Для того, щоб унеможливити насильство та створити безпечне освітнє середовище, кожен учасник освітнього процесу повинен мати уявлення не тільки про те, що вважається насильством, але й про те, як мінімізувати ризики та небезпеки, і в результаті, створити умови для внутрішньої безпеки та безпеки референтного доквілля. А це стає можливим лише завдяки спільній цілеспрямованій діяльності педагогів, здобувачів освіти і батьків.

1.8. Комфортність в освітньому середовищі – оцінка емоцій, почуттів та домінуючих переживань у процесі взаємодії викладачів і здобувачів освіти в освітньому середовищі закладу. Нерозвиненість системи психологічної допомоги в освітній установі може призвести до неефективного психологічного супроводу здобувача освіти, а у викладачів – емоційного вигорання і, як наслідок, спричинити професійну деформацію, що і в першому і в другому випадку створить серйозну загрозу психічному здоров'ю особистості.

1.9. Задоволеність освітнім середовищем – задоволення базових потреб здобувачів освіти у:

– допомозі та підтримці;

- збереженні та підвищенні його самооцінки;
- пізнанні та діяльності;
- розвитку здібностей і можливостей.

Основними характеристиками процесу взаємодії всіх учасників освітнього середовища є особистісно-довірливе спілкування, а його відсутність спричиняє досить негативні наслідки (емоційний дискомфорт, небажання висловлювати свою точку зору, думку, негативне ставлення до себе, втрата особистої гідності, небажання звертатися по допомогу, ігнорування особистих проблем і труднощів, які оточують здобувачів освіти і викладачів, неуважність до прохань і пропозицій).

1.10. Визначаються наступні принципи безпечного освітнього середовища: Принцип домінування життя людини як головної цінності, що визначає модель – мінімальної (необхідної) безпеки, максимально усуває ризики, що загрожують життю як дітей, так і дорослих. Принцип регіональної специфіки передбачає під час організації системи безпеки освітнього середовища закладу освіти облік небезпек і можливих надзвичайних ситуацій конкретного регіону (міста, області, району). Принцип комплексності оцінки небезпек (ризиків), що задає методику оцінки різних педагогічних (освітніх) ризиків (зовнішніх і внутрішніх) на основі комплексного, системно-синергетичного підходів. Принцип максимальної ефективності управління системою заходів і створених педагогічних умов, спрямованих на забезпечення максимальної безпеки освітнього середовища і закладу освіти, як соціального інституту в цілому. Робота над створенням освітнього середовища не припиняється з досягненням певного результату. Насамперед, це безперервний процес реагування на нові виклики життя, пошук нових можливостей, ресурсів, генерування нових ідей і правил. Водночас необхідно, щоб всі учасники цього процесу усвідомлювали спільну відповідальність, мали вміння, бажання та добру волю для такої співпраці.

РОЗДІЛ II. КОДЕКС БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Нині функціонування освітніх закладів регулюється значною кількістю нормативних документів державного, обласного та районного рівнів, які охоплюють різні сфери їхньої діяльності: навчальну, виховну, методичну, адміністративну, фінансову, господарську тощо. Кожен з них, у свою чергу, покликаний максимально допомогти педагогічним працівникам сумлінно виконувати свої професійні обов'язки, здобувачам освіти у комфортних умовах оволодівати важливими для майбутнього життя знаннями, а батькам бути активними учасниками освітнього процесу. Не оминули нормативні документи і питання безпеки учасників освітнього процесу. Проте, на жаль, питання, які вони охоплюють, стосуються лише педагогічних працівників. Специфіка місцевості, де розташований заклад освіти, контингент здобувачів освіти, матеріально-технічна складова закладу роблять освітнє середовище особливим, з неповторним освітнім дизайном, який потребує індивідуальних підходів і практичних рішень. Відповідно, і в питаннях реагування на специфічні ризики та загрози під час освітнього процесу будуть присутні відмінності, які не завжди прописані в існуючих нормативних документах. Тому одним з варіантів компенсувати прогалини, які зустрічаються в системі захисту та безпеки особистості у закладі освіти, є створення та запровадження КБОС.

2.1 КБОС – це документ закладу освіти, який повинен регулювати всі напрями діяльності закладу щодо порушень прав особистості на безпеку, а також питання її підтримки та втручання в ситуації, коли може виникати загроза її життю, здоров'ю та благополуччю.

2.2 У ньому мають бути прописані конкретні дії, що стосуються, насамперед, захисту здобувачів освіти від різного роду загроз, ризиків під час перебування в закладі освіти, а також чіткі рекомендації щодо забезпечення здобувачам освіти і викладачам комфортних умов життєдіяльності.

2.3 КБОС передбачає визначення критеріїв фізичної, психологічної, соціальної, інформаційної безпеки здобувачів освіти, відповідно до яких розробляються конкретні дії, чітко визначаються заходи, процедури, які допоможуть учасникам освітнього процесу у випадках виявлення ризиків і загроз.

2.4 Реалізація КБОС стає можливою за умови проведення спеціального навчання (воно може бути внутрішнім, зовнішнім або через мережу Інтернет) для усіх учасників освітнього процесу закладу освіти. Зокрема, для викладачів і батьків навчання передбачає набуття знань і навичок, необхідних для створення та підтримки безпечних умов, нейтралізації тих ризиків і загроз, які можуть виникнути під час освітнього процесу. Отже, розпочинаючи таке навчання, варто окреслити коло питань, які будуть порушуватись у навчальних програмах з розробки документа закладу.

2.5 Підготовка до розробки КБОС не повинна оминати і навчання здобувачів освіти. Так, у навчанні здобувачів освіти варто передбачити теми, спрямовані на розвиток навичок уникнення потенційних небезпек, з якими вони можуть зустрітись як у реальному житті, так і в мережі Інтернет, а також на розвиток навичок подолання труднощів у своєму житті.

2.6 Орієнтовний перелік тем для навчання здобувачів освіти:

- Як протистояти тиску та відстоювати власну позицію.
- Моя поведінка в конфлікті/небезпечній ситуації.
- Як будувати стосунки з однолітками.
- Правила безпеки в Інтернеті.
- Вчимося розуміти один одного.
- Як адаптуватися до нових умов/незнайомої ситуації.
- Насильство. Як його уникнути?
- Взаєморозуміння – гарантія твоєї безпеки.
- Маніпуляції та захист від них.
- Для чого потрібна конкуренція в групі?
- Вчимося довіряти один одному.
- Безпечний заклад освіти. Маски булінгу.
- Конфлікт і взаємодія.

2.7 Орієнтовний перелік тем для навчання батьків:

- Булінг у ЗФПО: як діяти батькам?
- Заклад освіти, батьки, здобувачі освіти – як сформувані взаємини?
- Безпечний Інтернет.
- Попередження насильства, жорстокості в сім'ї або дитинство починається з любові.
- Як правильно подолати свою та чужу агресію?
- Методи позитивної дисципліни.
- Як навчитися довіряти власній дитині або поговоримо про довіру.
- П'ять шляхів до серця дитини.

- Поняття безпеки. Безпека освітнього середовища.

2.8 Орієнтовний перелік тем для навчання викладачів:

- Цькування у ЗФПО: як лікувати групу від булінгу.
- Особливості підтримки здобувачів освіти і їхніх сімей у ситуації домашнього насильства.

- Як уникати конфліктів зі здобувачами освіти?
- Педагогіка партнерства.
- Як подолати агресію здобувачів освіти?
- Як згуртувати/ здружити колектив?
- Майстерність педагогічного спілкування.
- Безпечне освітнє середовище.
- Принципи захисту особистих даних здобувачів освіти, їх зображень.

2.9 Жодний заклад освіти не може запровадити одночасно всі правила, тому дуже важливо розробити план із зазначенням пріоритетів і строків виконання. План має бути реалістичним і пристосованим до особливостей кожного окремого закладу освіти.

2.10 Якщо ж усі визначені у КБОС вимоги виконуватимуться, тоді заклад освіти стане безпечним місцем, де будь-яка ризикована, небезпечна ситуація швидко виявляється та вживаються необхідні заходи для захисту особистості від фізичних, психологічних і соціальних ризиків та загроз.

2.11 Основні завдання, які покликаний виконувати КБОС у закладі освіти:

- виявити чинники, які перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу;
- відпрацювати систему узгоджених поглядів і уявлень здобувачів освіти, педагогів, психологів, батьків на освітнє середовище ЗФПО;
- обґрунтувати умови організації безпечного освітнього середовища та вимоги (критерії) до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу;
- скласти мінімальну та доступну програму навчання для здобувачів освіти, педагогів, батьків;
- сформулювати конкретні рекомендації здобувачам освіти, педагогічним працівникам, адміністрації, батькам щодо організації безпечного середовища в закладі освіти.

2.12 Таким чином, КБОС:

- містить конкретні та чіткі правила поведінки усіх учасників освітнього процесу у закладі освіти (мої права закінчуються там, де починаються твої права);
- допомагає виявити небезпечні ситуації та належно реагувати на них, запроваджуючи чіткі процедури втручання (що і коли потрібно робити, хто повинен робити, до кого звернутися, які документи оформити, за яким зразком). Зокрема, у випадках, коли необхідно оперативного прореагувати та втрутитися в ситуацію (насильство зі сторони батьків, опікунів, викладачів, конфлікти між здобувачами освіти, булінг тощо);
- забезпечує виконання вимог законодавства щодо гарантування безпеки усім учасникам освітнього процесу закладу.

РОЗДІЛ III. РОЗРОБКА ДОКУМЕНТА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ «КОДЕКС БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА»

3.1 Робота над створенням КБОС – процес тривалий і вимагає проходження низки етапів.

Створення робочої групи.

Для розробки документа необхідно створити робочу групу та включити до її складу представників студентського активу та педагогічного колективу. Члени робочої групи мають представляти різні ланки середовища закладу освіти. Це обумовлено тим, що у кожній віковій групі є різні потреби, захоплення, референтні особи, вони різняться психологічними особливостями, а тому потребують детального аналізу та опрацювання.

У процесі розробки КБОС робоча група виконує такі завдання:

- оцінює у цілому реальну ситуацію щодо ризиків, загроз і безпеки у закладі освіти;
- розробляє основні правила, процедури для забезпечення у коледжі комфортних умов навчання здобувачів освіти, праці педагогів і персоналу закладу;
- визначає переваги використання відповідних правил і процедур для закладу в цілому, його працівників, а також для здобувачів освіти та їхніх родин;
- розглядає всі зв'язки між КБОС, вже існуючими правилами (наприклад, у Положенні коледжу) та нормативними документами (зокрема, з питань охорони здоров'я, техніки безпеки, дисципліни у кабінеті на занятті та на перерві).

3.2 Проведення аудиту.

Після створення робоча група приступає до проведення внутрішнього аудиту закладу освіти. Внутрішній аудит закладу освіти – оцінка реальної ситуації (сильні та слабкі сторони, ризики та небезпеки, можливості закладу) щодо безпеки та захисту осіб, які задіяні в освітньому процесі закладу освіти; ретельний аналіз проблем закладу освіти.

Очолити робочу групу для проведення аудиту можуть:

- заступник з навчально-виховної роботи;
- практичний психолог або соціальний педагог.

Важливо, щоб особа, яка стане керівником робочої групи з підготовки внутрішнього аудиту, мала насагу до активної роботи, орієнтувалась у нормативних документах, які регламентують роботу закладу, розумілася на активних методах роботи з групою та користувалась довірою в здобувачів освіти і педагогічного колективу.

При проведенні внутрішнього аудиту закладу освіти, необхідно враховувати таке:

- що вже зроблено у закладі для безпеки своїх здобувачів освіти, педагогічних та інших працівників закладу (сильні сторони)?;
- які стосунки переважають між викладачами та здобувачів освіти, між здобувачів освіти?;
- які є потреби у здобувачів освіти, викладачів та інших працівників закладу?

Під час внутрішнього аудиту закладу освіти варто розглядати поняття «безпеки», як комплексне, що включає фізичну, соціальну, психологічну та інформаційну безпеку. Кожну із складових безпеки необхідно аналізувати окремо та детально опрацювати, що у закладі зроблено, а що не працює, потребує змін, удосконалення (наприклад, для фізичної безпеки).

Для чого потрібен внутрішній аудит закладу освіти?

- дозволяє отримати точну інформації про те, що слід зробити, щоб заклад освіти міг ефективно захистити здобувачів освіти, викладачів і працівників закладу і що слід удосконалити – окреслити коло проблем, які створюють ситуації небезпеки у закладі;

– інформація, яка отримана в процесі внутрішнього аудиту, стане основою для розробки детального плану дій щодо усунення визначених проблем і поліпшення безпеки особистості у закладі освіти.

3.3 Створення КБОС.

Визначивши ризики, проаналізувавши можливі причини їх виникнення, члени робочої групи можуть розпочати роботу над створенням самого документа. І першою його складовою частиною повинна бути вступна заява (преамбула).

Вступна заява – це вступ до документа, який містить таку інформацію:

– кому адресовано цей документ? (перелік осіб, які зобов'язані виконувати правила та процедури КБОС; статус осіб, які зобов'язані виконувати правила та процедури КБОС);

– для чого його було створено? (мета КБОС);

– які цінності мають люди, які розробили/ підписали цей документ? (ціннісні орієнтири КБОС);

– якою мірою КБОС відповідає іншим правилам і процедурам, що вже використовуються в закладі для захисту прав і благополуччя усіх учасників освітнього процесу.

Важливо, щоб вступна заява була написана простою та зрозумілою мовою, була короткою та лаконічною за змістом.

Структура документа закладу освіти «Кодексу безпечного освітнього середовища»

КБОС має регулювати всі напрями діяльності закладу, які можуть бути пов'язані з порушеннями прав здобувачів освіти, викладача на безпеку, а також питання підтримки здобувачів освіти і втручання в ситуації, коли може виникати загроза їхньому життю, здоров'ю або благополуччю.

Документ повинен містити:

– правила, конкретні дії щодо захисту здобувачів освіти від різного роду загроз, ризиків під час перебування в закладі освіти;

– процедури проведення необхідних заходів у випадку порушення безпеки учасників освітнього процесу. Вони можуть стосуватися, зокрема, безпечних стосунків між викладачами та здобувачами освіти, доступу здобувачів освіти до мережі Інтернет, організації безпечного дозвілля, попередження насильства тощо. Дуже важливо, щоб заклад мав чітко визначений порядок втручання у випадках, коли виникають проблеми з безпекою, насамперед, здобувачів освіти; кожен педагогічний працівник знав, кому повідомляти про такі випадки, як їх реєструвати, яка подальша процедура роботи з ними. Отже, необхідно, щоб педагогічні працівники, батьки та здобувачі освіти проходили навчання та мали змогу ознайомитися з процедурами вирішення проблем, пов'язаних з безпекою особистості в освітньому процесі.

Формат КБОС може бути довільним за формою, проте, краще, коли його положення згруповані (беручи до уваги фізичну, психологічну, соціальну, інформаційну безпеку), мають чітку орієнтацію на їхнього виконавця (здобувачів освіти, викладачів, батьків або ж спільні для всіх). Кількість запропонованих правил має бути оптимальною, щоб вони виконувалися. Крім того, правила мають бути не тільки записані у КБОС, але й детально опрацьовані усіма виконавцями.

Положення КБОС повинні:

– відповідати вимогам чинного законодавства;

– бути чіткими та зрозумілими, оскільки вони є настановами до дії;

- містити установку на те, що потрібно зробити учасникам освітнього процесу, а не те, чого робити не можна;
- поширюватися на всіх учасників освітнього процесу;
- містити правила, які є відомими та очевидними, а не декларативними.

3.4 Визначення особи, відповідальної за реалізацію КБОС.

Після прийняття та затвердження КБОС, необхідно визначити особу, яка відповідатиме за його реалізацію.

Ця особа повинна займати в закладі відносно високу посаду, мати достатній авторитет і підтримку, щоб бути здатною виконувати цю роль. Нею може бути, зокрема, заступник з навчально-виховної роботи.

У компетенції особи, відповідальної за реалізацію КБОС:

- приймати повідомлення про ризики та загрози для здобувачів освіти і реагувати на них;
- надавати консультації батькам, педагогічним працівникам, іншим установам з психологічних і педагогічних питань;
- повідомляти про випадки насильства поліцію.

3.5 Реалізація КБОС

КБОС набуває чинності з моменту його оприлюднення. Цю процедуру можна здійснити різними способами:

- обговорити в студентському колективі, на Педагогічній раді, загальних зборах;
- розмістити інформацію на дошці оголошень, на сайті закладу.

Процес реалізації цього документа передбачає:

- проведення консультацій з усіма працівниками закладу освіти, батьками, здобувачами освіти щодо положень КБОС;
- прийняття рішень про те, хто, де і коли має виконувати конкретні дії;
- навчання педагогічних працівників з питань захисту здобувачів освіти і механізмів реагування на ризиковані та загрозові ситуації, а також особливості надання допомоги;
- навчання батьків з питань ефективного спілкування з власною дитиною, захисту дітей і позитивних методів виховання без фізичних покарань та психологічного тиску на неї; ознайомлення їх із загрозами для здобувачів освіти у мережі Інтернет;
- навчання здобувачів освіти з питань попередження знуцання над однолітками, небезпек у мережі Інтернет тощо;
- власне виконання положень документа закладу освіти;
- контроль та оцінка діяльності з реалізації КБОС.

РОЗДІЛ IV. МОНІТОРИНГ ПОЛОЖЕНЬ КБОС

4.1 Розробка КБОС є і вимогою часу, і важливим елементом нової української школи, і надзвичайно відповідальним кроком у питаннях взаємодії між усіма учасниками (здобувачами освіти, викладачами, батьками) освітнього процесу у закладі освіти. Водночас його результативність буде помітною уже в процесі реалізації. Саме тому належну увагу слід приділити контролю над дотриманням положень цього документа.

4.2 Як і будь-яка програма, проєкт, КБОС, внаслідок різного роду чинників не завжди може бути виконаний у повному обсязі. З огляду на часові рамки, пролонгований характер реформ у галузі освіти тощо, окремі правила та процедури можуть вимагати коригування,

уточнення, переорієнтації. Усе зазначене є підставою для проведення моніторингу діяльності закладу та регулярної перевірки на відповідність її прийнятому КБОС.

4.3 Власне контроль (моніторинг) потрібен для визначення та документування того, наскільки робота відповідає запланованому і того, що варто змінити. Він допомагає оцінити, наскільки визначена у документі мета досягнута. До питань, які варто аналізувати в процесі моніторингу КБОС, можуть належати: яким є відсоток ознайомлених з розробленими правилами та процедурами учасників освітнього середовища, як вони виконуються, які ще правила, процедури, заходи необхідні для безпеки учасників у закладі освіти.

4.4 Під час підготовки КБОС забезпечується більша частина передумов для здійснення контролю. Проведення внутрішнього аудиту (оцінювання діяльності закладу шляхом визначення переваг і недоліків, які слід усунути для поліпшення захисту здобувачів освіти) на першому етапі розробки документа дає можливість визначити, що має зробити заклад для створення безпечного освітнього середовища. План таких дій буде важливою системою координат для процесу моніторингу. Таким чином, пройшовши шлях від визначення цілей до підготовки основних положень (принципів, правил) документа, стають зрозумілими орієнтири, за якими здійснюватиметься нагляд.

4.5 Виявити та оцінити ступінь дотримання чи недотримання вимог документа можна лише тоді, коли чітко зрозуміло: хто, що саме, як саме має виконувати. Крім того, контроль за дотриманням положень КБОС має бути чітко формалізованим. Це не означає, що він обов'язково перетвориться в бюрократичний тягар на плечі відповідальної особи, але буде свідчити про необхідність забезпечення систематичного та дисциплінованого підходу до процесу контролю. Ефективні механізми контролю за реалізацією зазначеного документа можуть стати своєрідною гарантією прогресу у досягненні результатів діяльності, спрямованої на захист здобувачів освіти, і можливістю виявити заздалегідь потенційну небезпеку.

4.6 Під час здійснення контролю потрібно звернути увагу на:

- які успіхи були досягнуті, в яких сферах (аспектах), з якою категорією (здобувачі освіти – батьки/опікуни, працівники закладу);
- завдяки чому вдалося досягнути успіху;
- які зміни варто внести у КБОС;
- які способи комунікації, донесення важливої інформації у закладі є найефективнішими.

4.7 Джерела з яких можна отримати інформацію про виконання положень КБОС:

- безпосередньо від учасників освітнього процесу: здобувачів освіти, педагогів, батьків – (наприклад, шляхом опитування);
- спостерігаючи за змінами в поведінці здобувачів освіти, педагогів, батьків;
- перевіряючи показники виконання вимог документа закладу.

4.8 Показники (свого роду індикатори, за якими можна перевірити чи виконується ця вимога, правила, процедура) варто визначити на етапі розробки КБОС. Вони повинні бути об'єктивними, конкретними та відповідати мінімально необхідному рівню захисту учасників освітнього процесу. Якщо під час моніторингу виявлено, що ці показники присутні, це свідчить про виконання зазначеного положення КБОС.

Приклади показників, за якими може здійснюватися моніторинг:

- у закладі затверджений КБОС, який містить усі необхідні положення та підписаний представником закладу та студентського самоврядування;

- дошка оголошень для здобувачів освіти, викладачів, батьків, де розміщується корисна інформація;

- рекомендації біля кожного комп'ютера щодо безпечного користування мережею Інтернет тощо.

4.9 Моніторинг – це свого роду процес збору даних. Виявлені під час моніторингу успіхи дозволять підтвердити правильність обраної закладом стратегії, окреслених труднощів, передбачити потрібні зміни й внести їх у документ, а також шляхом консультацій донести потрібну інформацію до здобувачів освіти та їхніх батьків.

4.10 Одним з інструментів для здійснення контролю та перевірки за дотриманням положень КБОС може стати контрольний список: перелік стандартних дій для виконання певної роботи.

4.11 Контрольний список дозволяє працівнику чітко виконати завдання, без помилок та пропусків і доречний у таких випадках: у типових ситуаціях, які щоразу повторюються (наприклад, поновлення веб-сайту закладу, екскурсії здобувачів освіти тощо); для працівників, у яких багато різних обов'язків; коли спеціаліст почуває себе невпевнено, розгублено, боїться щось пропустити; коли часу для виконання роботи обмаль; коли мають місце відволікаючі чинники; коли ціна помилки надто велика; на етапі запровадження нової технології, про яку ще мало знають.

4.12 Контрольний список дає можливість чітко дотримуватися вказівки, на що слід звертати увагу, що виконувати. Саме тому мають бути коротко, зрозуміло та детально сформульовані його пункти.

4.13 Етапи складання контрольного списку:

1. Виявити можливі ризики діяльності, ситуації, процесу, які потребують складання контрольного списку (наприклад, які можуть бути ризики, коли здобувачі освіти користуються мережею Інтернет, коли фотографії здобувачів освіти розміщуються на веб-сайті закладу освіти, коли здобувачі освіти перебувають на перерві тощо). На цьому етапі важливо точно передбачити усі можливі ризики, тобто виявити все, що неприємне може статися, і зробити це потрібно якомога детальніше. Виконання цього етапу становить 80% усього обсягу роботи зі складання контрольного списку.

2. Сформулювати пункти контрольного списку. Детально записати список усіх дій, які допоможуть зменшити визначені ризики. Наприклад, щоб не стати жертвою шахраїв, здобувачі освіти повинні виконати такі дії:

- усі покупки в мережі Інтернет здійснювати лише з дозволу дорослих;
- зберігати в таємниці свої особисті дані;
- спілкуватися в мережі Інтернет лише з перевіреним колом користувачів тощо.

3. Створити контрольний список. Цей крок вимагає звести усі визначені на попередньому етапі дії в один список, у якому:

- має бути не більше ніж 20-30 пунктів;
- всі пункти повинні поміщатися на одній сторінці формату А-4;
- один пункт – це одна конкретна операція;
- формулювання мають бути однозначними, у стверджувальній формі.

Наприклад:

- інструкція перед кожним комп'ютером про правила безпеки в мережі Інтернет;
- на комп'ютерах закладу, призначених для вільного доступу до мережі Інтернет, постійно доступні навчальні матеріали з безпечного користування нею тощо;

- індивідуальний логін і пароль кожному здобувачу освіти для доступу в мережу Інтернет.

Таким чином, уважно переглянувши контрольний список, одразу зрозуміло, що потрібно перевірити. Якщо справа є складною або програма, яку потрібно моніторити, об'ємною, то її варто розділити на частини (безпечне освітнє середовище: безпечне фізичне середовище, безпечне психологічне середовище, безпечне інформаційне середовище, безпечне соціальне середовище,) і до кожної окремо створити такий список.

У вже виконаний контрольний список варто додати те, чого під час його виконання не вистачало, забрати зайве, змінити, уточнити формулювання тощо. Поділіться контрольним списком з колегами. Оскільки цей список використовується для контролю за дотриманням правил безпеки у закладі освіти, то корисним він буде для працівників закладу, інших закладів вищої освіти тощо.

4.15 Переваги використання контрольного списку:

- допомагає зекономити час, необхідний для пояснення того, що треба зробити;
- полегшує делегування повноважень;
- робить завдання зрозумілим для виконання (фахівець знає, що треба робити);
- зменшує ймовірність помилок;
- робить роботу простішою, рятує справу, якщо працівник малокомпетентний.

4.16 Недоліки контрольного списку:

- потрібен час для його складання, тестування;
- вимагає скрупульозного виконання, творчість недопустима;
- потрібно ретельно та виважено формулювати кожен пункт документа, що вимагає компетентності укладачів.

4.17 Для контролю за процесом реалізації та дотриманням положень КБОС у закладі його керівництвом призначається відповідальна особа. Остання повинна займати в закладі відносно високу посаду, мати достатній авторитет і підтримку, щоб виконувати цю роль. Усі працівники закладу повинні знати, хто ця особа, і як у разі потреби з нею можна зв'язатися. Вдалою ідеєю може бути призначення декількох осіб для виконання цієї ролі, щоб у випадку відсутності однієї інша особа могла її замінити.

4.18 Функціональні обов'язки відповідального за моніторинг дотримання положень КБОС:

- отримання повідомлень про ризики для здобувачів освіти і реагування на них;
- проведення не рідше ніж один раз на рік загального моніторингу рівня виконання вимог КБОС та реагування на будь-які сигнали щодо його порушення. Для цього можна використовувати метод анкетування, опитування тощо (зразок додається). Під час проведення такого загального моніторингу працівники закладу мають змогу подавати пропозиції щодо внесення змін до КБОС та повідомляти про порушення його вимог на території закладу;
- надання пропозицій щодо внесення можливих змін у КБОС;
- підготовка звіту за результатами анкет працівників закладу та подання його директору закладу освіти. Враховуючи результати моніторингу, керівник закладу повинен внести необхідні зміни до КБОС та повідомити про них працівникам закладу;
- консультування працівників закладу щодо конкретних випадків порушення безпеки здобувачів освіти;
- роз'яснення у разі потреби батькам, здобувачам освіти положень КБОС, надання інформації щодо їх змін;

– інформування (у разі потреби) про випадки порушення безпеки здобувачів освіти (ризики, загрози, насильство) компетентних установ, таких як поліція, соціальні служби.

ДОДАТКИ

Додаток 1

СТРАТЕГІЯ ЗАХИСТУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ВСТУП

Головним правилом для всіх дій працівників закладу є необхідність діяти в найкращих інтересах дитини. Кожний працівник повинен ставитися до здобувачів освіти з повагою та враховувати їхні потреби. Використання працівником будь-якої форми насильства проти здобувачів освіти є неприйнятним. Для досягнення цього працівники закладу повинні діяти відповідно до чинного законодавства та внутрішніх правил закладу в межах своїх повноважень.

РОЗДІЛ I. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

1.1 Працівник закладу – особа, яка працює в закладі згідно з трудовою угодою або за контрактом.

1.2 Здобувач освіти – будь-яка особа, що навчається.

1.3 Особа, уповноважена представляти здобувача освіти – один з її рідних або прийомних батьків, або законний опікун.

1.4 Дозвіл батьків (опікунів) означає дозвіл, наданий хоча б одним з батьків здобувача освіти. Проте якщо між батьками немає згоди, їм має бути повідомлено, що питання повинно бути вирішено в родині або опікунському суді.

1.5 Насильство проти дитини розуміється, як дії проти здобувача освіти, що підлягає покаранню та є забороненими, скоєні будь-якою особою, зокрема працівником закладу, або дії, які загрожують благополуччю здобувачу освіти, зокрема неналежний догляд за ним.

1.6 Особа, відповідальна за Інтернет – працівник закладу, призначений його керівником для контролю за користуванням здобувачами освіти мережею Інтернет на території закладу та їх безпеку під час такого користування.

1.7 Особа, відповідальна за реалізацію «Стратегії захисту здобувачів освіти від насильства» (далі – Стратегії) – працівник закладу, призначений його керівником для контролю за її виконанням.

1.8 Особисті дані здобувача освіти – будь-яка інформація, за допомогою якої можна ідентифікувати здобувача освіти.

1.9 Особа, відповідальна за організацію освітнього процесу у критичні для закладу освіти періоди (пандемія Covid-19, воєнний стан у країні тощо) – працівник закладу, який за посадовими обов'язками відповідає за організацію освітнього процесу.

РОЗДІЛ II. ВИЗНАЧЕННЯ ЧИННИКІВ РИЗИКУ НАСИЛЬСТВА ПРОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА РЕАГУВАННЯ НА НИХ

2.1 Працівники закладу мають знати чинники ризику насильства проти здобувачів освіти та звертати на них увагу в рамках своїх службових обов'язків.

2.2 Якщо виявлено чинники ризику, працівники закладу повинні повідомити про них батькам і надати їм інформацію про можливості для отримання підтримки, а також заохотити їх до вирішення проблеми.

2.3 Працівники повинні контролювати стан і благополуччя здобувачів освіти.

РОЗДІЛ III. ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ У ВИПАДКАХ НАСИЛЬСТВА ПРОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Якщо працівник закладу підозрює, що здобувач освіти став жертвою насильства, він повинен надати інформацію про це в письмовій формі наставнику(педагогу-консультанту, психологу або керівнику закладу). Практичний психолог викликає батьків або опікунів здобувача освіти, яка може бути жертвою насильства, і повідомляє їм про це.

3.1 Педагог-консультант (психолог) повинен підготувати опис ситуації здобувача освіти в закладі освіти та в родині на підставі своїх розмов зі здобувачем освіти, викладачами та батьками і розробити план допомоги здобувачу освіти.

3.2 План допомоги має включати рекомендації з таких питань:

- вжиття заходів для забезпечення безпеки здобувача освіти, у т.ч. повідомлення компетентних служб про можливий випадок насильства;
- підтримка, яку заклад освіти повинен запропонувати здобувачу освіти;
- направлення здобувача освіти до спеціалізованого центру для отримання допомоги (за потреби).

3.3 У більш складних випадках (пов'язаних із сексуальним насильством, жорстоким фізичним або психологічним насильством) керівник закладу повинен створити групу реагування, до складу якої можуть входити практичний психолог, куратор здобувача освіти, керівник та інші працівники закладу, обізнані із ситуацією або добре знайомі зі здобувачем освіти (надалі – група реагування).

3.4 Група реагування повинна підготувати план надання допомоги здобувачу освіти.

Стратегії базуються на матеріалах, підготовлених практичним психологом закладу, та іншій інформації, отриманої членами групи.

3.5 Якщо про можливий випадок насильства проти здобувача освіти повідомляється її батькам або опікунам, створення групи реагування є обов'язковим. Група має призначити батькам або опікунам зустріч для обговорення проблеми, під час якої батькам або опікунам може бути повідомлено про те, що можливий випадок насильства буде розслідуватися зовнішньою організацією для забезпечення об'єктивності розслідування. Необхідно вести протокол такої зустрічі.

3.6 Педагог-консультант повинен представити план надання допомоги здобувачу освіти його батькам або опікунам, рекомендуючи щільну співпрацю під час його виконання.

3.7 Наставник групи (куратор) повинен поінформувати батьків або опікунів здобувача освіти про обов'язок закладу повідомити про можливий випадок насильства компетентні органи (прокуратуру, поліцію тощо).

3.8 Після того, як наставник групи (куратор) поінформував батьків, керівник закладу повинен повідомити про можливий злочин прокуратурі, поліції службі.

3.9 Відповідальність за подальші дії несуть органи, згадані у попередньому пункті.

3.10 Якщо про можливий випадок насильства проти здобувача освіти повідомляється батькам або опікунам, але факт такого випадку не підтверджується, батьки або опікуни здобувача освіти мають отримати інформацію про це в письмовій формі.

3.11 При реагуванні на повідомлення про випадок насильства розробляється таблиця вжитих заходів (втручання), зразок якої наведено в Додатку 2. Таблиця має знаходитися в особовій справі здобувача освіти.

3.12 Усі працівники закладу та інші особи, яким стало відомо про випадок насильства або будь-які пов'язані з ним питання в межах своїх службових обов'язків, повинні зберігати конфіденційність, за винятком інформації, яка передається компетентним органам відповідно до порядку реагування.

РОЗДІЛ IV. ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ОСОБИСТИХ ДАНИХ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

4.1 Особисті дані здобувачів освіти мають бути захищені, згідно з положеннями Закону України «Про захист персональних даних», 2010 р.

4.2 Працівники закладу, які працюють з особистими даними здобувачів освіти, повинні зберігати їхню конфіденційність і вживати заходів для їхнього захисту від несанкціонованого доступу.

4.3 Особисті дані надаються лише тим особам і організаціям, які мають на це право, згідно із законодавством, та відповідні повноваження.

4.4 Працівники закладу мають право працювати з особистими даними здобувачів освіти та надавати їх в рамках розслідування.

4.5 Працівник закладу може використовувати інформацію про здобувачів освіти з освітньою або навчальною метою лише за умови анонімності здобувачів освіти та неможливості її ідентифікації за допомогою такої інформації.

4.6 Працівник закладу не має права надавати інформацію про здобувачів освіти, її батьків чи опікунів представникам засобів масової інформації.

4.7 У виключних ситуаціях, якщо це є обґрунтованим, працівник закладу може звернутися до батьків або опікунів здобувачів освіти за дозволом надати їхні контактні дані представникам засобів масової інформації. Такі дані надаються лише за умови отримання дозволу.

4.8 Працівники закладу не мають права надавати можливість представникам засобів масової інформації встановлювати контакт з здобувачами освіти.

4.9 Працівники закладу не мають права розмовляти з представниками засобів масової інформації про здобувачів освіти, їхніх батьків чи опікунів. Це також стосується ситуацій, коли працівник закладу вважає, що його висловлювання не записуються.

4.10 У виняткових ситуаціях, якщо це є обґрунтованим, працівник закладу може мати розмову з представниками засобів масової інформації про здобувачів освіти або її батьків (опікунів) за умови згоди на це батьків (опікунів) у письмовій формі.

4.11 Представники засобів масової інформації можуть отримувати дозвіл на доступ до окремих приміщень закладу для підготовки матеріалів для ЗМІ за рішенням керівника закладу.

4.12 Приймаючи відповідне рішення, керівник повинен звернутися до адміністрації закладу з проханням підготувати приміщення закладу для роботи представників ЗМІ таким чином, щоб зйомка здобувачів освіти у закладі була неможливою.

РОЗДІЛ V. ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ЗОБРАЖЕНЬ

Визнаючи право здобувачів освіти на приватність і захист особистих інтересів, заклад повинен захищати зображення здобувачів освіти.

5.1 Працівники закладу не мають права давати дозвіл на фото-, відеозйомку здобувачів освіти або їх аудіозапис на території закладу без попередньої згоди батьків або опікунів здобувачів освіти в письмовій формі.

5.2 Для отримання згоди батьків (опікунів) для фото-, відеозйомки здобувачів освіти працівник закладу має звернутися до них, згідно з процедурою для отримання такого дозволу. Не дозволяється надавати представникам ЗМІ контактні дані батьків (опікунів) здобувачів освіти без їхньої попередньої згоди.

5.3 Якщо зображення здобувачів освіти є лише частиною великого зображення, наприклад, публічного заходу, пейзажу, зборів тощо, дозвіл батьків (опікунів) на фото-, відеозйомку не є необхідним.

5.4 Оприлюднення працівником закладу зображення здобувачів освіти в будь-якому вигляді (фото-, відео- або аудіозапису) потребує попередньої згоди батьків або законних опікунів у письмовій формі.

5.5 Згаданий в п.1 дозвіл повинен містити дані про те, де буде оприлюднено запис або зображення та в якому контексті його буде використано (наприклад, що його буде розміщено на веб-сайті з метою реклами закладу).

РОЗДІЛ VI. ПРИНЦИПИ ДОСТУПУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

6.1 Надаючи здобувачам освіти доступ до мережі Інтернет, заклад зобов'язаний вжити всіх заходів для захисту їх від матеріалів, які можуть зашкодити їхньому належному розвитку, зокрема, має бути встановлено останню версію спеціального програмного забезпечення для такого захисту.

6.2 На території закладу здобувачі освіти можеуть мати доступ до мережі Інтернет у таких випадках:

- під наглядом викладача на заняттях з вивчення комп'ютера;
- без нагляду викладача – на комп'ютерах закладу освіти, призначених для цього (вільний доступ).

6.3 Коли здобувачі освіти отримують доступ до мережі Інтернет під наглядом працівника закладу, останній має розповісти здобувачам освіти про принципи безпечного користування мережею Інтернет. Крім того, працівник закладу відповідає за забезпечення безпеки здобувачів освіти при використанні мережі Інтернет під час занять.

6.4 На комп'ютерах закладу, призначених для вільного доступу до мережі Інтернет, мають бути постійно доступними навчальні матеріали з безпечного користування нею. Особа, відповідальна за безпечний доступ до мережі Інтернет, повинна надати кожному здобувачу освіти індивідуальний логін (обліковий запис) і пароль, які дають їй змогу користуватися мережею Інтернет на території закладу, та пояснити здобувачу освіти, що він не повинен повідомляти нікому свій логін і пароль.

6.5 Доступ здобувачів освіти до мережі Інтернет на території закладу має бути можливим лише через сервер закладу після того, як здобувач освіти вводить свій індивідуальний логін і пароль.

6.6 Особа, відповідальна за доступ до мережі Інтернет, повинна забезпечити на території закладу на всіх комп'ютерах з доступом до мережі Інтернет встановлення та регулярне оновлення таких елементів:

- а) програмне забезпечення для блокування доступу до небажаних ресурсів;
- б) програмне забезпечення для контролю користування здобувачами освіти мережею Інтернет;
- в) антивірусне програмне забезпечення;
- г) програмне забезпечення для блокування спаму;
- д) мережевий захист (брандмауер).

6.7 Програмне забезпечення, згадане в п.1, має оновлюватися відповідальною за це особою щонайменше один раз на місяць.

6.8 Відповідальна особа має щонайменше один раз на місяць перевіряти, чи не має небезпечних матеріалів на комп'ютерах з доступом до мережі Інтернет. Якщо такі матеріали виявлено, вона має визначити, хто використовував комп'ютер, коли було завантажено такі матеріали.

6.9 Відповідальна особа має повідомити наставника (куртора) групи про здобувача освіти, який використовував комп'ютер для завантаження небезпечних матеріалів.

6.10 Консультант-педагог повинен провести розмову з таким здобувачем освіти стосовно безпечного використання мережі Інтернет.

6.11 Якщо під час такої розмови консультант-педагог дізнається про зловживання стосовно здобувача освіти, він має вжити заходів, описаних у Розділі II.

РОЗДІЛ VII. КОНТРОЛЬ ЗА РЕАЛІЗАЦІЮ СТРАТЕГІЇ

Керівник закладу призначає _____ (вказати прізвище та ім'я) особою, відповідальною за реалізацію Стратегії на території закладу.

Зазначена особа відповідає за контроль за реалізацією Стратегії, реагування на будь-які сигнали щодо її порушення, а також за внесення пропозицій стосовно внесення змін до Стратегії.

Кожні півроку відповідальна особа, згадана вище в п.1, повинна проводити загальний моніторинг рівня виконання вимог стратегії працівниками закладу. Під час проведення такого загального моніторингу працівники закладу можуть подавати пропозиції стосовно внесення змін до Стратегії та повідомляти про порушення її вимог на території закладу.

На основі результатів анкет працівників закладу відповідальна особа, згадана в п.1, має підготувати звіт та передати його керівникові закладу.

Враховуючи результати моніторингу, керівник закладу повинен внести необхідні зміни до Стратегії та повідомити про них працівників закладу.

РОЗДІЛ VIII. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1 Стратегія стає чинною в день її оприлюднення.

8.2 Оприлюднення документа має відбуватися таким чином, щоб він був доступний усім працівникам закладу, наприклад, через його розміщення на дошці для оголошень або розсилку електронною поштою.

**ПОКАЗНИКИ ВИКОНАННЯ ВИМОГ СТАНДАРТІВ ЗАХИСТУ ЗДОБУВАЧІВ
ОСВІТИ ВІДПОВІДНО ДО «СТРАТЕГІЇ ЗАХИСТУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ВІД
НАСИЛЬСТВА»**

Стандарт 1. Заклад освіти запровадив та виконує Стратегію.

Виконання вимог Стандарту 1 означає:

1. У закладі запроваджено реалізацію Стратегії, яка містить принципи захисту здобувачів освіти від насильства.

2. Стратегія і відповідні принципи захисту здобувачів освіти дотримуються всіма працівниками закладу, включно з волонтерами, стажерами та практикантами.

3. Стратегія визначає такі питання:

– порядок повідомлення та втручання, де поетапно зазначено, що слід робити, коли здобувач освіти став жертвою насильства або його безпеці загрожують незнайомі люди, члени родини чи працівники закладу;

– правила захисту особистих даних, які визначають методи збереження та поширення інформації про здобувачів освіти;

– правила захисту зображень здобувачів освіти, які визначають, як можна знімати здобувачів освіти на фото або відео та поширювати їх зображення;

– правила доступу здобувачів освіти до мережі Інтернет і їх захисту від шкідливих матеріалів, розміщених у ній, включно з призначенням особи або осіб, відповідальних за нагляд за безпечним використанням комп'ютерної мережі;

– принципи безпечних відносин між працівниками закладу та здобувачами освіти, включно з повним описом поведінки, яка є неприйнятною при спілкуванні зі здобувачами освіти.

4. Керівництвом закладу призначено особу, відповідальну за контроль за виконанням Стратегії, при цьому чітко визначено всі її завдання.

Стандарт 2. ЗФПО здійснює нагляд за своїми працівниками для запобігання випадкам насильства проти здобувачів освіти.

Виконання вимог стандарту 2 означає:

1. Прийняття на роботу нових працівників із перевіркою їх біографічних даних, характеристик і придатності для роботи з здобувачами освіти.

2. При прийнятті на роботу заклад обов'язково має отримувати дані про кандидатів із Національного кримінального реєстру¹, коли це дозволено законодавством. В інших випадках кандидати повинні підписувати заяву про відсутність судимості та перебування під слідством за правопорушення, пов'язані з насильством проти дітей, непристойною поведінкою та за сексуальні правопорушення.

3. Подібні заяви також мають підписуватися волонтерами, стажерами та практикантами, які працюють у закладі.

4. У випадках, коли виникають підозри щодо можливих загроз безпеці здобувачів освіти або застосування насильства проти здобувачів освіти працівниками закладу, у закладі завжди дотримуються вимог, зазначених у Стратегії.

Показники виконання вимог стандарту:

- виконання вимог при прийнятті на роботу нових співробітників;
- отримання даних про судимість (перебування під слідством) із Реєстру кримінальних проваджень, коли це дозволено законодавством;
- заяви про відсутність судимості (перебування під слідством), підписані штатними працівниками, волонтерами, стажерами та практикантами, якщо законодавство не дозволяє отримати таку інформацію з Реєстру кримінальних проваджень.

Стандарт 3. ЗФПО проводить навчання своїх працівників з питань захисту здобувачів освіти від насильства та надання їм допомоги в небезпечних ситуаціях.

Виконання вимог стандарту 3 означає:

1. Усі працівники закладу, включно зі стажерами та практикантами, ознайомлені зі Стратегією.

2. Усі працівники закладу знають, як розпізнати чинники ризику й ознаки насильства проти здобувачів освіти, а також правові аспекти захисту здобувачів освіти.

3. Працівники закладу мають доступ до інформації про можливість отримання допомоги у випадках, коли підозрюється застосування насильства проти здобувачів освіти, разом із контактними даними місцевих установ, які працюють в області захисту здобувачів освіти і надають допомогу в надзвичайних ситуаціях (поліція, суд із сімейних питань, кризовий центр, центр соціальних послуг, медичні центри тощо).

Показники виконання вимог стандарту:

- кількість працівників закладу, які пройшли навчання;
- необхідна інформація є легкодоступною для працівників.

Стандарт 4. Заклад освіти проводить навчання батьків з питань виховання без застосування насильства та захисту здобувачів освіти від насильства.

Виконання вимог стандарту 4 означає:

1. У ЗФПО є дошка оголошень для батьків з корисною інформацією з таких питань:
- виховання здобувачів освіти без застосування насильства;
  - захист здобувачів освіти від насильства та зловживань, загрози для здобувачів освіти у мережі Інтернет;
  - можливості для вдосконалення навичок виховання;
  - контактні дані установ, які надають допомогу в складних ситуаціях.

2. Усі батьки ознайомилися зі Стратегією, затвердженою в закладі.

Показники виконання вимог стандарту:

- дошка оголошень для батьків, де розміщується корисна інформація;
- кількість батьків, ознайомлених зі Стратегією, затвердженою в закладі.

Стандарт 5. У ЗФПО здобувачів освіти навчають, які права вони мають і як вони можуть захистити себе від насильства.

Виконання вимог стандарту 5 означає:

1. У закладі організовано заняття з питань прав здобувачів освіти та захисту від насильства і зловживань (також у мережі Інтернет).

2. здобувачі освіти знають, до кого вони мають звертатися за порадами та допомогою у випадках насильства і зловживань.

3. У закладі є навчальні матеріали для здобувачів освіти (книги, брошури, листівки) з питань прав здобувачів освіти, захисту від ризиків насильства та зловживань, правил безпечної поведінки в мережі Інтернет.

4. Здобувачі освіти мають доступ до інформації про права здобувачів освіти та можливості отримання допомоги в складних ситуаціях, зокрема про безкоштовні гарячі лінії для молоді.

Показники виконання вимог стандарту:

- кількість навчених здобувачів освіти;
- кількість занять у річному розкладі занять групи;
- у доступних для здобувачів освіти зонах на видному місці розташовано інформацію про безкоштовні гарячі лінії для молоді разом з порадами, як отримати допомогу у випадках насильства.

Стандарт 6. ЗФПО проводить моніторинг своєї діяльності та регулярно перевіряє її на відповідність прийнятим стандартам захисту здобувачів освіти.

Виконання вимог стандарту 6 означає:

1. Прийняті правила та процедури для захисту здобувачів освіти переглядаються щонайменше один раз на рік.

2. У рамках проведення контролю за дотриманням правил і процедур для захисту здобувачів освіти у закладі проводяться консультації з здобувачами освіти та їхніми батьками (опікунами).

Показник виконання вимог стандарту є те, що щорічно готується внутрішній звіт про виконання в закладі Стратегії.

АНКЕТА «МОНІТОРИНГ ДОТРИМАННЯ ПОЛОЖЕНЬ КБОС»

	так	ні
1. Чи знаєте Ви правила та положення КБОС?		
2. Чи знайомі Ви з процедурою дій, коли є підозра на існування загрози для безпеки здобувача?		
3. Чи знаєте Ви, як реагувати на загрозу безпеці здобувача?		
4. Чи помітили Ви будь-які порушення положень Кодексу безпечного освітнього середовища іншими працівниками Вашого закладу?		
5. Чи є у Вас зауваження або пропозиції (зокрема, щодо внесення змін) стосовно Кодексу безпечного освітнього середовища?		

Створення безпечного освітнього середовища

Контрольний список

Дії (ризика)	Інформація про виконання
1. Вивчення психічних станів особистості здобувачів (за Айзенком).	1. Практичний психолог, соціальний педагог
2. Вивчення типу темпераменту здобувачів.	2. Практичний психолог, соціальний педагог
3. Вивчення міжособистісних стосунків здобувачів у групах за методикою «Соціометрія».	3. Практичний психолог, соціальний педагог
4. Діагностичне дослідження особистості за тестом Е. Вартегга.	4. Практичний психолог, соціальний педагог
5. Проведення анкетування на визначення рівня толерантності.	5. Практичний психолог, соціальний педагог
6. Проведення анкетування на визначення комунікативної компетентності.	6. Практичний психолог, соціальний педагог
7. Методика Киричука «Діагностика вад особистісного розвитку» (ДВОР)	7. Практичний психолог, соціальний педагог
8. Індивідуальне та групове консультування здобувачів, щодо полегшення процесу адаптації, профілактики страхів, тривожності та агресії.	8. Практичний психолог, соціальний педагог
9. Консультування батьків (опікунів) щодо налагодження позитивних стосунків з дорослими дітьми.	9. Практичний психолог, соціальний педагог
10. Консультування наставників груп та кураторів стосовно профілактики «дезадаптації» здобувачів нового прийому.	10. Практичний психолог, соціальний педагог
11. Індивідуальне та групове консультування здобувачів з питань профілактики домашнього насильства та жорстокого поводження з дітьми.	11. Практичний психолог, соціальний педагог
12. Тренінгове заняття: «Попередження булінгу в середовищі ЗФПО»	12. Практичний психолог
13. Заняття з елементами тренінгу: «Попередження насильства та булінгу у дитячому середовищі»	13. Практичний психолог
14. Упровадження тренінгового курсу, розробленого в межах Програми МОН України/ АПН України/ ПРООН в Україні/ ЮНЕЙДС, «Сприяння просвітницькій роботі	14. Практичний психолог

«рівний – рівному» серед молоді України щодо здорового способу життя».	
15. Проведення тренінгових занять з метою допомоги в адаптації першокурсників за темами: «Спілкуємось й діємо».	15. Практичний психолог
16. Проведення виховних годин за темами: «Здоров'я та здоровий спосіб життя».	16. Практичний психолог
17. Проведення виховних годин за темами «Прояви турботу і обачливості».	17. Практичний психолог
18. Проведення виховних годин за темами: «Знаємо та реалізуємо свої права».	18. Практичний психолог
19. Проведення тренінгових занять на тему: «Повір у себе!».	19. Практичний психолог
20. Проведення просвітницьких <i>бесід</i> в межах питання протидії торгівлі людьми за темами: «Особиста гідність», «Безпека життя», «Громадська позиція»	20. Практичний психолог
21. Проведення профілактичних просвітницьких <i>бесід</i> з пропаганди здорового способу життя.	21. Практичний психолог
22. Проведення тренінгових занять на тему: «Вміння сказати «ні» (профілактика ризикованої поведінки)».	22. Практичні психологи
23. Проведення тренінгових занять на тему: «Вміння приймати рішення, розвиток навичок самоконтролю – як важливі фактори ефективної взаємодії у суспільстві».	23. Практичний психолог, соціальний педагог
24. Проведення тренінгових занять на тему: «Розвиток комунікативних умінь та навичок майбутніх педагогів».	24. Соціальний педагог
25. Проведення семінару-тренінгу на тему: «Первинна соціальна профілактика торгівлі людьми» в рамках «Тижня запобігання протидії торгівлі людьми».	25. Практичний психолог
26. Проведення тренінгових занять малими групами студентів з елементами арт-терапії з метою профілактики стресових станів, суїцидальної поведінки.	26. Практичний психолог
27. Проведення Круглих столів на тему: «Толерантність як запорука людяності».	27. Практичний психолог
28. Проведення Круглого столу на тему: «Протидія та профілактика домашнього насильства у відношенні до дітей».	28. Практичний психолог
29. Проведення тренінгового заняття зі студентами на тему: «Партнерське спілкування».	29. Практичний психолог
30. Тренінгові заняття на теми: «Конфлікт як елемент людських стосунків».	30. Соціальний педагог

Створення безпечного освітнього середовища

Завданням колективу Берестинського педагогічного фахового коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради є створення безпечного освітнього середовища для здобувачів. Це включає в себе такі компоненти:

- фізична безпека;
- психологічна безпека;
- інформаційна безпека.

Можна зазначити наступні *ризики* для здобувачів:

- відкриття небажаного контенту;
- пошкодження вірусом інформації, що зберігається на носії;
- виведення з ладу техніки;
- порушення авторських прав;
- небезпечні знайомства;
- втрата коштів;
- отримання і використання фейкової інформації;
- виникнення ситуації кібербулінгу.

Контрольний список

(перелік стандартних дій для виконання певної роботи)

№ з/п	Ризик	Заходи щодо усунення ризику	Відмітка про виконання
1.	Відкриття небажаного контенту	Блокування небажаних сайтів	На комп'ютерах встановлено програму Total Security 360
2.	Пошкодження вірусом інформації, що зберігається на носії	Використання антивірусних програм Складання угоди з надійними провайдерами	На комп'ютерах встановлено антивірусну програму TS 360
3.	Виведення з ладу техніки	Використання антивірусних програм	На комп'ютерах встановлено антивірусну програму TS 360

4.	Порушення авторських прав	Ознайомлення з основними положеннями «авторського права» та заходами щодо його дотримання	Проведення на заняттях із інформатичних дисциплін бесід про необхідність ознайомлення з основними положеннями «авторського права» та обов'язкового їх дотримання при виконанні практичних робіт або створенні конкурсних робіт
5.	Небезпечні знайомства	Ознайомлення з правилами спілкування в Інтернеті, ведення власних сайтів, блогів та сторінок в соціальних мережах	Проведення на заняттях із інформатичних дисциплін бесід щодо правил ведення власних сайтів, блогів та сторінок в соціальних мережах. Виконання студентами практичних робіт із ознайомлення з правилами спілкування електронною поштою, в чатах, на форумах тощо
6.	Втрата коштів	Дотримання правил користування банківськими картами та рахунками	Проведення на виховних годинах ознайомчих бесід щодо користування банківськими картами та здійснення фінансових операцій онлайн
7.	Отримання і використання фейкової інформації	Блокування небажаних сайтів Навчання умінню здійснювати критичний аналіз матеріалів Пропонування студентам пройти курс «Основи інформаційної безпеки»,	На комп'ютерах встановлено програму Total Security 360 Виконання студентами практичних робіт на заняттях із інформатичних дисциплін щодо критичного аналізу матеріалів, знайдених у мережі Інтернет.

		розміщений на платформі масових відкритих онлайн-курсів Prometheus	Ознайомлення їх із порадами щодо визначення фейкової інформації Пройходження студентами (за бажанням) курсу «Основи інформаційної безпеки», розміщеного на платформі масових відкритих онлайн-курсів Prometheus
8.	Потрапляння приватної інформації до зловмисників	Проведення різноманітних заходів, присвячених безпечному поводженню в Інтернеті	Проведення на заняттях із інформатичних дисциплін бесід щодо безпечного поводження в Інтернеті. Проведення веб- квестів із теми «Безпечний Інтернет». Залучення студентів до участі у заходах,
9.	Виникнення ситуації кібербулінгу	Пропонування здобувачам пройти курс «Протидія та попередження боулінгу (цькуванню) в закладах освіти», розміщений на платформі масових відкритих онлайн-курсів Prometheus	Пройходження здобувачами (за бажанням) курсу «Протидія та попередження булінгу (цькуванню) в закладах освіти», розміщеного на платформі масових відкритих онлайн-курсів Prometheus

Створення безпечного освітнього середовища

Завданням колективу Берестинського педагогічного фахового коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради є створення безпечного освітнього середовища для здобувачів, заснованого на демократичних цінностях. Психологічна безпека освітнього процесу – це стан захищеності всіх учасників освітнього процесу від загроз його гідності, душевного благополуччя, позитивного світосприйняття. Освітнє середовище включає якісні та кількісні характеристики, що інтегровані між собою та створюють потенціал для самоосвіти, саморозвитку та самовдосконалення майбутніх фахівців. Це включає в себе такі компоненти:

- фізична безпека;
- психологічна безпека;
- інформаційна безпека.

Можна зазначити наступні **ризик**и для здобувачів:

- поява складних ситуацій у міжособистісному спілкуванні (конфлікти з батьками, друзями, викладачами);
- формування мовної свідомості;
- фепорозуміння з оточенням;
- прояви психологічного, емоційного, сексуального та економічного видів насильства (ігнорування, приниження, погрози тощо);
- дія несприятливих чинників, пов'язаних із навчанням;
- забезпечення освітнього процесу науково-педагогічними кадрами;
- недостатнє забезпечення матеріально-технічної бази;
- низька активність учнів і педагогів;
- участь студентів у житті академії;
- надзвичайні ситуації;
- академічна доброчесність.

Контрольний список

(перелік стандартних дій для виконання певної роботи)

№ з/п	Ризик	Заходи щодо усунення ризику	Відмітка про виконання
1	Поява складних ситуацій у міжособистісному спілкуванні (конфлікти з батьками, друзями, викладачами)	Сприяння гуманізації взаємин здобувачів, і розвиток, у процесі спілкування таких моральних якостей, як чесність, порядність, справедливість, совість, любов та повага, врахування людської гідності. Визнання особистих чеснот індивіда та його належність	Зустрічі і взаємодія здобувачів, викладачів, батьків із запрошеними фахівцями. Заходи за участі адміністрації, кураторів, психологічної

		<p>до певної спільноти, що сприяє встановленню контакту, взаємодії в цілому.</p> <p>Створення сприятливих умов для відкритого і націленого на продуктивний діалог спілкування, на співробітництво і згоду, яке ґрунтуватиметься на врахуванні моральних норм і принципів справедливості, рівноправності, доброзичливості, ввічливості тощо.</p> <p>Виховування толерантності, поважливого ставлення до співрозмовників, опонентів по спілкуванню.</p>	<p>служби, студентського самоврядування</p>
2.	Формування мовної свідомості	<p>Виховання у здобувачів мовної свідомості, усвідомлення мови свого народу, держави як складової загальнолюдських цінностей.</p> <p>Можна забезпечити методами різнобічного впливу на почуття (бесіда, дискусія, власний приклад викладача). Досконале володіння мовою стає важливим компонентом професіограми фахівців різного профілю. Адже повний вияв професійних обдарувань індивіда відбувається саме засобами мовлення. У такий спосіб особа може реалізувати себе в різних життєвих ролях, скоригувати хід міжособистісного спілкування, що забезпечує ефективну взаємодію у середовищі виробничого колективу.</p> <p>У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема виховання у мовця, що усвідомлено творчо користується мовою як засобом самотворення, самоствердження і самовираження, загальнолюдських ціннісних орієнтирів, оскільки сьогодні культура і мова виявилися об'єднаними в царині духовних цінностей кожної людини і всього суспільства.</p>	<p>Проведення лекцій, семінарів, тренінгів, спрямованих на вирішення проблем</p>
3.	Непорозуміння з оточенням	<p>Створення атмосфери довіри; відчуття приналежності до академічної спільноти; участі у прийнятті рішень; урахування етнокультурних та загальнолюдських цінностей у</p>	<p>Проведення лекцій, семінарів, тренінгів, спрямованих на вирішення проблем</p>

		побудові гуманістичного освітнього середовища	
4.	Прояви психологічного, емоційного, сексуального та економічного видів насильства (ігнорування, приниження, погрози тощо)	<p>Створення системи заходів, що здійснюються адміністрацією закладу освіти, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, установами та організаціями, а також громадянами України, що спрямовані на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо форм, причин і наслідків різних видів насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються.</p> <p>Створення виховного простору що формує особистість, середовища, вільного від проявів психологічного насильства у взаємодії людей, що сприяє задоволенню основних потреб в особистісно-довірчому спілкуванні, що створює референтну значимість середовища і, як наслідок, забезпечує психологічну захищеність її учасників.</p> <p>Створення ненасильницького розвиваючого середовища в контексті проблем забезпечення безпеки особистості.</p> <p>Ефективне реагування на факти боулінгу шляхом запровадження механізму взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії різних видів насильства</p>	Проведення лекцій, тренінгів, семінарів за участю керівництва, куратора, гостей (адміністрація навчального закладу, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування,
5.	Дія несприятливих чинників, пов'язаних із навчанням	<p>Забезпечення соціально-педагогічної підтримки майбутніх фахівців:</p> <ul style="list-style-type: none"> -підтримка здобувачів у адаптаційний період та період вікових криз; Задоволеність взаємовідносинами між учасниками освітнього середовища; 	Діють відкриті лабораторії, гуртки, майстерні у різних галузях науки і технологій Організуються міні- конференції, аналізуються педагогічні ситуації,

		<ul style="list-style-type: none"> - сприяння самореалізації особистості здобувача відповідно до створеного ним ідеалу людини; - допомога в організації рефлексивної діяльності здобувача; - конфіденційність у індивідуальній роботі зі здобувачами освіти; - суб'єкт-суб'єктні відносини між педагогом і здобувачами; - віра в кожного здобувача та його можливості; - допомагати кожному здобувачу в пошуку свого власного «Я», в становленні особистості, в збереженні її унікальності; - забезпечення реалізації здобувачами своїх можливостей, як у освітньому процесі, так - і повсякденному житті через їх власний вибір. 	організація виконання творчих завдань, ігри
6.	Забезпечення освітнього процесу науково- педагогічними кадрами	Забезпечення психології здоров'я. У рамках концепції національної безпеки країни, психологічна безпека викладачів розглядається як захищеність їх життя, здоров'я, прав і свобод, честі та гідності; психологічна безпека освітнього середовища – як пряме продовження психологічної безпеки особистості, а також як захист громадського порядку та спокою, духовних цінностей, прав і свобод навчальних закладів та їх нормальної діяльності.	Підбір педагогічних кадрів до академії здійснюється згідно з чинним законодавством, нормативними та розпорядчими документами. Створення програми щодо сприяння професійного розвитку викладачів; Підвищення рівня професійної майстерності шляхом: Участь у конференціях різних рівнів; Підвищення фахового рівня шляхом участі у тренінгах, круглих столах, вебінарах, навчанні на освітніх платформах, самоосвіта тощо.
7.	Недостатнє забезпечення матеріально- технічної бази	Забезпечення розмаїттям джерел якісної інформації та освітнього високоякісного цифрового контенту та послуг для здобувачів	Створено освітній простір, що забезпечений сучасними

		освіти, спеціально розроблених для здобувачів, легкого для знаходження та розуміння, наданого зрозумілою мовою та адаптованих до їх спеціальності Доступ до служб охорони здоров'я і харчування	технологічними засобами та навчально-методичними матеріалами для активного навчання здобувачів з урахуванням особливостей їхнього фаху.
8.	Низька активність здобувачів і педагогів	ознайомитися з видами діяльності, особливо значимими для здобувача, та надавати можливість самореалізовуватися через них; - створювати сприятливий морально- психологічний клімат у колективі; - навчальні програми з освітніх компонентів, особливо психолого-педагогічних, мають включати в себе розгляд таких тем, які б спонукали здобувача освіти до саморозвитку та самореалізації; викладання навчального матеріалу має не тільки забезпечувати здобувачам освіти можливість отримання нової інформації, а й прищеплювати їм бажання до самостійного набуття знань.	впровадження технології педагогічної підтримки, що здійснюватися всім педагогічним колективом коледжу
9.	Участь здобувачів освіти у житті коледжу	Студентське самоврядування – це гнучка динамічна система, що ґрунтується на поєднанні адміністративних і суспільних студентських інституцій (старостат, студентська рада). Органи самоврядування розраховані на широке залучення членів студентського колективу до вирішення питань його життєдіяльності. Підвищення ролі студентського самоврядування є відображенням процесу гуманізації і демократизації суспільства загалом і системи вищої освіти зокрема. Участь здобувачів освіти в органах студентського самоврядування - важливий засіб формування громадянської свідомості, соціальної активності, прискорювач соціального розвитку особистості майбутнього керівника.	Наукове товариство здобувачів освіти; Профспілкova організація студентів; Студентська соціальна служба;

10.	Академічна доброчесність	удосконалення правових механізмів реалізації конституційного права громадян на рівний доступ до якісної освіти на всіх рівнях; створення умов для освіти особи упродовж життя (запровадження таких видів освіти як формальної, неформальної та інформальної); удосконалення нормативно-правової бази освіти, у тому числі розроблення новітніх програм, зорієнтованих на модернізацію системи перепідготовки, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників навчальних закладів тощо	Розроблений Кодекс академічної доброчесності та функціонує комісія з питань етики та академічної доброчесності
-----	--------------------------	--	--

Порядок врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією

Якщо особа, яка працює або навчається в Коледжі, вважає, що щодо неї було здійснено дискримінацію, зокрема за ознакою статі, утиск або сексуальні домагання, вона може подати скаргу.

Реалізація зазначеного права не може бути підставою для упередженого ставлення, а також не може спричинити жодних негативних наслідків для особи, яка скористалася таким правом, та інших осіб.

У випадку наявності ознак дисциплінарного порушення наказом Коледжу створюється тимчасова комісія, до складу якої можуть входити: завідувачі відділень; представник профспілки; представники соціально-психологічної служби, представники студентського самоврядування; фахівці з гендерних питань тощо.

Скарга подається до тимчасової комісії Коледжу, у письмовій формі (в електронному або паперовому вигляді) і повинна містити опис порушення права особи, зазначення моменту (часу), коли відбулося порушення, факти і можливі докази, що підтверджують скаргу.

Після отримання скарги комісія організовує зустріч з особою, яка подала скаргу, та розпитує уточнюючі та додаткові деталі, пов'язані із дискримінацією чи сексуальним домаганням, зокрема дата, місце, час, особи, залучені до ситуації, свідки тощо та пропонує спосіб вирішення ситуації щодо дискримінації або сексуального домагання.

Комісія в межах процедури після отримання скарги обов'язково інформує керівництво академії та за дорученням керівництва здійснює перевірку в рамках чинного законодавства.

Правила поведінки в умовах надзвичайної ситуації воєнного характеру

Необхідно:

- зберігати особистий спокій, не реагувати на провокації;
- не сповіщати про свої майбутні дії (плани) малознайомих людей, а також знайомих з ненадійною репутацією;
- завжди мати при собі документ (паспорт), що засвідчує особу, відомості про групу крові свою та близьких родичів, можливі проблеми зі здоров'ям (алергію на медичні препарати тощо);
- знати місце розташування захисних споруд цивільної оборони поблизу місця проживання, роботи, навчання, у місцях частого відвідування (магазини, базар, дорога до роботи/навчання, медичні заклади тощо). Без необхідності намагатися якнайменше знаходитись поза місцем проживання, роботи та у малознайомих місцях;
- при виході із приміщень, пересуванні сходами багатопверхівок або до споруди цивільної оборони (сховища) дотримуватись правила правої руки (як при русі автомобільного транспорту) з метою уникнення тисняви. Пропускати вперед та надавати допомогу жінкам, дітям, літнім людям та інвалідам, що значно скоротить терміни зайняття укриття;
- уникати місць скупчення людей;
- не вступати у суперечки з незнайомими людьми, уникати можливих провокацій;
- у разі отримання будь-якої інформації від органів державної влади про можливу небезпеку або заходи щодо підвищення безпеки передати її іншим людям (за місцем проживання, роботи, навчання тощо);
- при появі озброєних людей, військової техніки, заворушень негайно покинути цей район;
- посилити увагу і за можливості також залишити цей район у разі появи засобів масової інформації сторони-агресора;
- про людей, які не орієнтуються на місцевості, розмовляють з акцентом, мають нехарактерну зовнішність, здійснюють протиправні і провокативні дії, здійснюють незрозумілу роботу тощо – негайно поінформувати органи правопорядку, місцеву владу, військових;
- у разі потрапляння у район обстрілу – сховатись у найближчу захисну споруду цивільної оборони, сховище (укриття). У разі відсутності пристосованих сховищ, для укриття використовувати нерівності рельєфу (канави, окопи, заглиблення від вибухів тощо). У разі раптового обстрілу та відсутності поблизу споруд цивільного захисту, сховища й укриття – ляжте на землю головою в бік, протилежний вибухам. Голову слід прикрити руками (за наявності для прикриття голови використовувати валізу або інші речі). Не виходьте з укриття до кінця обстрілу;
- надавати першу допомогу іншим людям у разі їх поранення. Визвати швидку допомогу, представників ДСНС України, органів правопорядку, за необхідності – військових;
- у разі, якщо ви стали свідком поранення або смерті людей, протиправних до них дій (арешт, викрадення, побиття тощо), слід постаратися з'ясувати та зберегти

якнайбільше інформації про них та обставини події для надання допомоги, пошуку, встановлення особи тощо. Необхідно пам'ятати, що ви самі або близькі вам люди, також можуть опинитись у скрутному становищі і будуть потребувати допомоги. Не рекомендується:

- підходити до вікон, якщо почуєте постріли;
- спостерігати за ходом бойових дій;
- стояти чи перебігати під обстрілом;
- конфліктувати з озброєними людьми;
- носити армійську форму або камуфльований одяг;
- демонструвати зброю або предмети, схожі на неї;
- підбирати покинуті зброю та боеприпаси.

Дії при виявленні підозрілого предмета (вибухового пристрою)

При виявленні підозрілого предмета, слід пам'ятати, що для камуфляжу вибухових пристроїв можуть бути використані звичайні побутові речі: портфелі, валізи, сумки, пакунки, пакети, згортки, мішки, ящики, коробки, іграшки тощо, зовнішній вигляд яких може приховувати їх справжнє призначення.

Для того, щоб вирізнити вибухові пристрої з-поміж усіх інших, варто запам'ятати їхні характерні ознаки:

- предмети є незнайомими або незвичними для цієї обстановки чи території;
- наявність звуків, що лунають від предмета (цокання годинника, сигнали через певний проміжок часу), миготіння індикаторної лампочки;
- наявність джерел живлення на механізмі або поряд з ним (батарейки, акумулятори тощо);
- наявність розтяжки дротів, або дротів, що тягнуться від механізму на велику відстань;
- наявність не властивого йому специфічного запаху;
- предмет може бути підвішений на дереві або залишений на лавці.

При виявленні підозрілого предмета необхідно:

- не залишати без уваги забуту або бездоглядну річ;
- звернути увагу людей, що знаходяться поруч, на річ та опитати їх, намагаючись встановити власника, або особу, яка могла цю річ залишити;
- При виявленні підозрілого предмета категорично заборонено:
  - торкатися і пересувати його;
  - користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух);
  - заливати його рідинами, засипати ґрунтом або чимось накривати;
  - здійснювати на нього звуковий, світловий, тепловий чи механічний вплив, адже практично всі вибухові речовини отруйні та чутливі до механічних, звукових впливів та нагрівання.

Повідомте про небезпечну знахідку до ДСНС або МВС, але не користуючись поблизу мобільним. Вживайте заходів з означення небезпечної знахідки, огороження та охорони знайдених предметів на місці виявлення. Змусьте оточуючих людей відійти на безпечну від знахідки відстань. Дочекайтеся прибуття оперативно-слідчої групи, фахівців МВС і ДСНС.

**ДІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА СИГНАЛОМ «УВАГА ВСІМ!
ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Підготовчі заходи

Учасники освітнього процесу повинні заздалегідь:

- бути ознайомлені з місцем розташування споруд фонду захисних споруд, інших безпечних місць, що можуть використовуватись як укриття та є найближчими до їх помешкання, а також правилами поведінки під час евакуації та укриття в захисних спорудах;
- вміти виконувати заходи, які передбачені на випадок отримання сигналу;
- на мобільному телефоні встановити додаток «Повітряна тривога».

Порядок дій викладача при отриманні сигналу «Увага всім! Повітряна тривога» під час дистанційної форми навчання:

1. Викладач має миттєво сповістити здобувачів освіти (словесно) про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації та припинити навчальне заняття.
2. Попросити здобувачів освіти вийти з конференції та вимкнути комп'ютер, за можливості інші електроприлади.
3. Акцентувати увагу на тому, що вони мають пройти в безпечне місце, встановлене їхніми родинами, а за відсутності укриття – безпечне місце в їхньому помешканні подалі від вікон та з дотриманням «правила двох стін».
4. Пройти в укриття або інше безпечне місце.
5. Після команди «Відбій повітряної тривоги» вийти з укриття та повернутися до освітнього процесу.

Порядок дій здобувачів освіти при отриманні сигналу «Увага всім!

Повітряна тривога» під час дистанційної форми навчання.

1. У разі надходження сигналу «Повітряна тривога» уважно слухайте та чітко виконуйте вказівки викладача.
2. Швидко та без паніки вийти з онлайн-конференції та вимкнути комп'ютер.
3. Вимкнути світло та за можливості електроприлади.
4. Перейти в укриття або інше безпечне місце у помешканні чи біля нього, яке визначене родиною, подалі від вікон та з дотриманням «правила двох стін».
5. Після команди «Відбій повітряної тривоги» вийти з укриття та повернутися до освітнього процесу.

Правила поведінки під час повітряної тривоги У будівлі:

- взяти тривожний рюкзак;
- зайти в укриття (це може бути підвальне приміщення чи паркінг);
- якщо немає спеціального укриття, потрібно спуститися на нижчі поверхи будівлі та обрати безпечне місце (подалі від вікон).

У квартирі:

- важливо знайти місце за тримальною стіною (найчастіше це біля вхідних дверей);
- у жодному випадку не підходити до вікон;
- сісти на підлогу;
- накрити тіло й голову ковдрою чи іншими речами. На вулиці:
- зайти в найближче укриття (часто в містах є позначки «укриття» або маршруту до нього).

Якщо немає змоги знайти найближче укриття, то важливо:

- триматися на відстані від магазинів із вітринами;
- лягти на землю біля високого бордюру, бетонних блоків;
- закрити голову руками.

Якщо ви почули вибухи, залишайтеся в безпечному місці,

- не підходьте до вікон;
- не фотографуйте/не знімайте місце обстрілів;
- не виходьте з укриття раніше ніж за 10 хвилин після відбою повітряної

тривоги.

ГЛОСАРІЙ ПОНЯТЬ І ТЕРМІНІВ

Безпечне освітнє середовище – це наявність у ньому безпечних умов навчання та праці, комфортної міжособистісної взаємодії, яка сприяє емоційному благополуччю здобувачів, педагогів, батьків, відсутність будь-яких проявів насильства та достатньо ресурсів для їх запобігання, а також дотримання прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу.

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Дискримінація – ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними (далі - певні ознаки), зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Внутрішній аудит закладу освіти – оцінка реальної ситуації (сильні та слабкі сторони, ризики та небезпеки, можливості закладу) щодо безпеки та захисту осіб, які задіяні в освітньому процесі закладу освіти; ретельний аналіз проблем закладу.

Кодекс безпечного освітнього середовища – це документ закладу освіти, який повинен регулювати всі напрями діяльності закладу, пов'язані з порушеннями прав здобувачів на безпеку, а також питання підтримки здобувачів і втручання в ситуації, коли може виникати загроза їхньому життю, здоров'ю або благополуччю.

Контрольний список – перелік дій, заходів, поряд з якими є місце для відмітки (checkbox), де можна поставити будь-яку відмітку, якщо дія виконана.

Моніторинг — (від англ. monitoring - контролювання) нагляд, контроль за певними процесами або станом чого-небудь.

Освітнє середовище – це характеристика життя всередині освітнього закладу, система впливів і умов формування особистості, а також система можливостей для розвитку особистості, які містяться у соціальному та просторово-предметному оточенні.

Показники результативності – це статистичний індикатор, який містить інформацію про результати виконання програми, проекту тощо.

Преамбула – (від лат. praebulare - «те, що передує» та середньо-лат. praebulum - «введення») - передмова, вступна частина важливого нормативного акту: конституції, закону, декларації, міжнародного договору, постанов та ін., де роз'яснюється предмет, зазначаються обставини та мотиви, що були приводом для видання чи укладення цього документа, його цілі й завдання, а також інші дані загального характеру.

Сексуальні домагання – дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах трудового, службового,

матеріального чи іншого підпорядкування.

Небажані сексуальні дотики, прохання про сексуальні послуги та інші візуальні, словесні чи фізичні вчинки сексуального характеру є сексуальними домаганнями, коли:

- явно пропонується, що подання або відмова від поведінки буде фактором для прийняття академічних чи трудових рішень;

- поведінка має на меті чи є наслідком необґрунтованого втручання у навчальну чи робочу діяльність людини або створення умов залякування чи ворожості щодо навчання або роботи.